

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๑/๒๕๔๘

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๗ ว่าเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ พรรคแรงงานไทย ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าในคราวประชุมใหญ่วิสามัญพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค จำนวน ๒ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๔ เครื่องหมายพรรค และข้อ ๕ คำอธิบายเครื่องหมายพรรค โดยมีสมาชิกเข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๐๔ คน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินการของพรรคแรงงานไทยว่าได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับของพรรคหรือไม่ อย่างไร ได้ความดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรปราการซึ่งเป็นสถานที่ที่อ้างว่ามีการจัดประชุมใหญ่ดังกล่าว รายงานผลการตรวจสอบว่าไม่ปรากฏว่าได้มีการประชุมใหญ่ที่ร้านอาหารวังวนสง (พญา ๒) ตามที่กล่าวอ้าง

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย กาญจนบุรี พิษณุโลก และหนองคาย รายงานผลการตรวจสอบว่าผู้ที่ปรากฏลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๕ คน ได้แก่ นางสาวนฤมล เครือหงษ์ นายโกศล จงงดงาม นายวสันต์ แก้วร้อง นางปิ่น อองโนนยาง นายอุดม ดวงแก้ว นางสีดา เทพสมพร นางเสริม คาราตี นายปราโมทย์ กรมเมือง และนายสอน เสาะก่าม ซึ่งให้ถ้อยคำตรงกันว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่ในวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว และลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของตน

(๓) ได้ความจากนายจิตรกร ไตรภูมิ นางสาวจร ไตรภูมิ นายสมบัติ ศรีชาติ นายอ่อนสี อุทุมพันธ์ นายบรรจง ญาณศิริ นางสาวจารุณี คำใส และนายอ่อนสี อุทุมพันธ์ ซึ่งให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคครั้งดังกล่าวและไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

พรรคแรงงานไทยชี้แจงว่าลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมจริง

สำนักงานกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติได้นำเรื่องการจัดประชุมใหญ่ของพรรคแรงงานไทยดังกล่าว และผลการตรวจสอบการจัดประชุมใหญ่ของพรรคแรงงานไทยของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ที่ประชุมมีความเห็นว่าพรรคแรงงานไทยจัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทย ส่วนกรณีที่พรรคแรงงานไทยจัดประชุมใหญ่อีกครั้งเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๗ และมีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคทั้งฉบับ พร้อมทั้งขอยกเลิกการประชุมใหญ่เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากมีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงและรายงานการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า การประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคแรงงานไทย กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญมีจำนวนน้อยกว่า ๑๐๐ คน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ จึงเห็นสมควรดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้ว เห็นว่า

(๑) การประชุมใหญ่วิสามัญพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่มีจำนวนน้อยกว่า ๑๐๐ คน

(๒) ที่ประชุมใหญ่วิสามัญพรรคแรงงานไทยครั้งดังกล่าวไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖

จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พันจ่าเอก ชิน ทับพลี หัวหน้าพรรคแรงงานไทย ยื่นคำชี้แจงลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญความว่าพรรคแรงงานไทยจัดประชุมใหญ่วิสามัญ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ มีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคจริง แต่ได้มีการประชุมใหญ่อีกครั้งและมีมติขอยกเลิกผลการประชุมครั้งที่แล้ว แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่รับแก้ไขให้หัวหน้าพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคพร้อมน้อมรับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

บทบัญญัติแห่งกฎหมายและข้อบังคับพรรคแรงงานไทยที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

“ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๑

“ข้อ ๖๕ การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรค ดังต่อไปนี้

- (๑) กรรมการบริหารพรรค
- (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น
- (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น
- (๔) ผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๖๕ ในกรณีที่มีสาขาพรรค
- (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค”

“ข้อ ๗๐ ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๕ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกที่มาประชุม ในกรณีที่มีเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมชี้ขาด”

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงได้ความตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองประกอบคำชี้แจงรับข้อเท็จจริงของหัวหน้าพรรคแรงงานไทยว่าการประชุมใหญ่วิสามัญพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่ปรากฏว่ามีผู้เข้าร่วมประชุมถึงจำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ กรณีจึงมีเหตุให้ต้องถูกยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคแรงงานไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ